

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia

PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV

Telefon 226

Abonament anual 360 lei

Pentru străinătate 800 lei

Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Bariţiu

Apare în fie-care zi de lucru

Fără o presă naţională cinstită şi democratică, un popor nu va da niciodată măsura însuşirilor lui culturale şi politice. E ca şi cum ar grăi prin gura străinului.

Două sisteme de guvernământ

Aţi cetit manifestul legionarilor cehoslovaci (publicat în foiletonul nostru) şi principiile sănătoase care călăuzesc acest act politic de mare valoare.

Unele din aceste principii sănătoase politice cuprinse în manifest se potrivesc ţării noastre. Şi fiindcă, la cărmătării, avem un guvern de clasă (intreaga lui activitate rezumându-se la sprijinul unei clase de paraziti, cu ajutorul statului) amintim două pasagi din manifest:

„O luptă îndârjită pentru interesul exclusiv al unei singure clase paralizază munca acolo unde interesul general reclamă, cu toată insistenţa, buna înţelegere şi sprijinul reciproc“.

Nicăieri, ca la noi, nu s'a verificat acest principiu prin guvernarea de astăzi, rezultatele fiind palpabile pentru toată lumea; deci, nu mai insistăm:

Găsim mai departe în manifestul legionarilor cehoslovaci:

„Foarte mulţi îndrăsnesc să prezinte încurcăturile şi defectele democraţiei actuale drept o probă că n'am fi copti încă pentru democraţie“.

Şi răspunde:

„Nimeni nu se poate îndoi că o naţiune care, prin propriile sale puteri şi prin munca ei s'a ridicat din adâncul mizeriei şi neputinţei sale până la deplina sa independenţă, nu doreşte un guvern eşit din popor, dirijat de popor şi lucrând pentru popor, un guvern care să guverneze Republica — e sensul însuşi al idealului nostru de liberare naţională — în spiritul democraţiei, al progresului, al naţionalismului şi al justiţiei sociale“.

Nu oare se zdrobesc, cu această argumentare serioasă şi reală, insinuaţiile partidelor cu oameni învechiti în politicianism dela noi, că democraţia exclude naţionalismul şi, mai departe, că poporul din Ardeal, Banat, Bucovina şi Basarabia

n'ar fi copt pentru a putea alege conducătorii săi; — şi nu oare se evidenţiază şi mai mult paguba morală, culturală şi materială pentru statul român, prin întârzierea forţată a dezvoltării democraţiei noastre, care ar fi deschis alt-fel largi porţile propăşirii naţionale potrivit însuşirilor neamului din vechea ţară ca şi din provinciile unite?!

Competinţa de guvernare — aşa cum a înţeles-o partidul liberal, dă astăzi faliment răsunător. Competinţa democraţiei naţionale în guvernare stă în forţa principiilor sale, care o călăuzesc către dezvoltarea liberă a însuşirilor superioare ale poporului român. Aşa au făcut popoarele care astăzi se fericesc prin cultura, bogăţia şi reputaţia lor mondială.

De ce să nu le urmăm?!...

Starea de asediu se va extinde în toată ţară. În consiliul de miniştri care s'a ținut azi dimineaţă s'a discutat asupra necesităţii extinderii stării de asediu. Decretul va apere în „Monitorul Oficial“ de mâine Joi.

Sinodal electoral al bisericii Sf. Nicolae

Un sfat al I. P. S. Sa Mitropolitul din Sibiu. — Totuşi se mai fac încercări de reabilitare ale unui trădător.

Duminecă va avea loc sinodul bisericii Sf. Nicolae, convocat pentru alegerea noului comitet parohial, a delegaţilor şi a eforiei şcolare. Prin urmare, un sinod deosebit important, fiind vorba de alegerea pentru un period de 3 ani a forurilor chemate să conducă destinele bisericii şi ale istoricelor şcoli ortodoxe confessionale secundare şi primare din Braşov.

Data fiind importanţa acestor alegeri, e firesc ca membrii sinodului bisericii Sf. Nicolae să arate un deosebit interes, sfătuindu-se asupra listei membrilor chemaţi să ajungă în fruntea instituţiilor bisericeşti şi şcolare. În scopul acesta, au şi avut loc mai multe constatări ale parohienilor, căutându-se o soluţie prin care să se evite luptele din trecut şi să se concentreze toţi oamenii de bine în jurul unor conducători cinstiti şi probaţi, cari să ajungă la suflet înainte de toate interesele bisericii Sf. Nicolae şi ale şcolilor susţinute de această biserică cu un trecut atât de glorios.

Insuşi I.P.S. Sa Mitropolitul dr. Nicolae Bălan, dorind să evite lupte electorale bisericeşti, a intervenit invitând pe parohii bisericii să se sfătuiască cu parohienii, ca să păşească la urna electorală uniţi în binepriceptul interes obştesc al bisericii şi şcolii din Braşov.

Cu toată această intervenţiune şi cu toate sfatul depuse de preoţi şi fruntaşi, nu s'a putut ajunge la acordul mult dorit şi

asfel stăm în sjunul unei lupte electorale bisericeşti.

Cauza? ! Un singur om, care în loc să-şi pună cenuse pe cap, se ridică ca o hidră din ascunzul la care a fost condamnat de opinia publică, pentru că să conturbe linştea şi buna înţelegere.

Omul morit politiceste şi moraliceşte, trădătorul de pe vremuri, Vlaiku Arsen — crede timpul potrivit pentru a se reabilita. În scopul acesta, cu toate intervenţiunile, se face luntre şi punte exploatand buna credinţă a poporului printr'o demagogie fără frâu, ca să ajungă în fruntea instituţiilor şcolare şi bisericeşti ale Braşovului.

În faţa acestei încercări temerare, toţi cei cari poartă la suflet interesele mari ale bisericii şi ale şcolilor, toţi cei cari ţin la cinste, la tradiţia naţională şi la bunul nume al Scheului nostru, trebuie să se ridice ca un singur om în contra acelui care cutează să pângărească solidaritatea şi buna înţelegere a parohienilor bisericii noastre strămoşeşti.

Deşi actele săvârşite de acest trădător sunt cunoscute, ne vedem siliţi, în interesul binepricept al bisericii şi şcolilor noastre, să desvălăm din nou un capitol din cele mai ruşinoase din viaţa acestui individ.

Vom scoate un număr special, în care vom fixa pentru veştile veştile, cu noui acte zdrobitoare încă nepublicate, pe trădătorul Vlaiku Arsen.

Congresul Legionarilor ceho-slovaci

— NOTE —

de Volca Niţescu.

VIII.

La Massaryk.

Legionarii se revarsă în valuri bogate în vastul spaţiu din interiorul castelului. Ei vin să se prezinte preşedintelui lor şi să asculte cuvântul lui.

Biroul Uniunii îi duce manifestul legionarilor.

Diversele delegaţii, şi cea română, întâmpinate de fiul lui Massaryk şi sub conducerea ministrului de externe se adună în sala de audienţe (foarte simplă ca înfăţişare).

După puţină aşteptare, capul ţării ese din cabinetul lui de lucru. Niciun fapt, nici-o formalitate din cele obicinuite la curţile domneşti. Bătrânul filozof al poporului ceh nu consideră pe cei ce i-se prezintă ca supuşi sau ca pe nişte umili servitori, ci ca pe nişte fii sau fraţi buni ai lui. Dacă n'ai şi cine e şi dacă te-ai întâlni în altă parte cu acest moşneag înalt, cu ochii inteligenţi şi blânzi, l-ai crede drept un bun profesor dela vreo şcoală superioară, stângaci în mişcări şi extrem de modest în atitudine.

Massaryk primeşte albumul, cuprinzând manifestul legionarilor, din mână preşedintelui Uniunii, îl răsfoieşte o clipă şi, după ce mulţameşte şi spune că va fi seamă de acest program de credinţe al celor mai devotaţi fii ai Republicii, strânge mâna ministrului de externe şi a celorlalţi. Se opreşte apoi în faţa delegaţiei române, cu care se întreţine o clipă, arătându-şi marea bucurie şi satisfacţie pentru

prezenţa ei aci. Şi după ce prezentarea tuturor e terminată, preşedintele trece din nou la delegaţii române, cărora le spune că-şi aduce aminte cu multă plăcere de colaborarea pe care el cu legionarii cehi au avut-o cu voluntarii români în Moldova, în Rusia şi Siberia şi cărora ţine să le repete cât de mult stimează şi apreciază virtuţile poporului român.

Cuvântul Preşedintelui Republicii către legionari.

Legionarii, în mase compacte, umplu vasta curte a castelului de Praga. Ei au venit să prezinte omagiile marelui lor camarad şi să asculte cuvântul lui de încurajare şi de aprobare a manifestului cetit în piaţa lui Ian Huss.

Când Massaryk îşi face apariţia pe balconul castelului, un vuet de urale cutremură zidurile acestuia. Bătrânul filozof se închină emoţionat în faţa oştirii formate, conduse şi îndemnate de el la luptă pentru desrobirea naţională. Un noian de amintiri se întrepun între el şi legionarii. Massaryk a îndurat cu ei toate suferinţele unei pribegii aproape nesfârşite şi-a nădăduit alături de ei împlinirea vremurilor mari de azi. Propoveditor neostenit în Rusia, în Franţa, în Anglia, în Italia, în Serbia, în America, în Moldova al reînvierii poporului ceho-slovac, el este cu drept cuvânt socotit de părintele Republicii ceho-slovace. Figura lui blândă, purtând în ochi ceva din tăria şi desăvârşirea fiinţelor supranaturale, ni reaminteşte în totul marile şi nemuritoare personalităţi ale istoriei antice.

Când glasul lui, care e încă destul de puternic, începe a cuvânta, o tăcere de mormânt se face în curtea castelului. Legionarii şi publicul adunat aci ascultă şi sorb fiecare cuvânt cu o adevărată cucernicie. Parcă ar vorbi un adevărat părinte către cei mai buni şi ascultători copii ai tăi.

Iată cuvântarea lui :

„Fraţilor, am astăzi cea mai mare bucurie, pentru că vă văd pe toţi laolaltă. Cu aceasta probaţi mai bine fiinţa şi rostul programului nostru, al Legionarilor, care avea drept scop desrobirea poporului şi reclădirea statului nostru. Aceasta s'a întâmplat. Când delegaţii ţărilor aliate s'au întrunit la Conferinţa de pace, Preşedintele Republicii franceze vorbind despre singuraticile state formate în urma războiului a adăugat: „Ceho-Slovacia şi-au cucerit independenţa în Rusia, în Franţa şi Italia“. Aşa este. Noi legionarii suntem conştii de ce trebuie să facem pentru poporul nostru. Această conştiinţă am avut-o chiar dela început şi întemeiaţi pe ea ni-am îndeplinit misiunea. Datoria noastră este ca să clădim statul pe temelia solidă a libertăţii adevărate, a egalităţii şi fraternităţii, să îndrumăm Republica ceho-slovacă pe calea sănătoasă a democraţiei. Şi la această datorie suntem de sigur nu numai noi chemaţi, ci toţi cetăţenii.

„De fapt însă noi suntem, fără nici o exageraţie, factorul prim şi forţa cea mai reală care am contribuit la reclădirea acestui Stat şi tocmai pentru aceea asupra noastră apasă o datorie mai înaltă, o datorie cu atât mai mare cu cât meritele noastre nu noi le măsurăm, ci Naţiunea întregă — sunt convinşi — ni le recunoscut şi ni le recunoaşte. Drept aceea aştept dela voi fraţilor ca fiecare în locul, în care se găseşte şi în partidul căruia îi aparţine să lucreze în acest duh al Legionarilor. Acest duh ne va ţine uniţi şi în viitor. În această frăţească întâlnire vă văd pentru întâia oară dela refacerea Statului nostru. În ea întrevăd eu garanţia şi făgăduinţa că vom duce la bun sfârşit opera începută la 1914. Nu zdar!“

În cursul cuvântării ş'n această tăcere adâncă, solemnă feţele legionarilor par transfigurate. Din mulţi ochi curg lacrimi, creierii tuturor sunt stăpâniţi de o profundă emoţie.

Iar când marele lor camarad îşi termină cuvântul

Pagina distractivă: știri și varietăți

Procesul literar dela Brașov

Am primit mai multe scrisori privitor la Procesul literar din Brașov, pe chestiunea paternității unei schițe premiate de rev. „Simplicissimus”.

Publicăm părerea care reprezintă pe toate celelalte cuprinse în scrisorile ce mi s'au trimis.

De Redactor,

Imi dau si eu părerea asupra procesului literar dela Brașov, publicat în n-ral 75 din anul curent al „Gazetei Transilvaniei”:

Meritul cel mare îl are aici d-l Heinrich Horvath, care a dat ideea și care conform contractului verbal p'ânuse din gentileț, chiar să împartă premiul cu d-l Zillich, în caz de câștig. Imi aduc aminte de cazul cu codicele voroneștan, amintit în literatura românească. Unul a găsit codicele la mănăstirea Voroneș și i l-a împrumutat unui prieten să-l citească. Prietenul nu numai că l-a citit, dar l-a și studiat și dat publicității. Bibliografuli noștri cu toate acestea îi atribue acelaș merit, dacă nu mai mult celui care l-a descoperit, decât celui care l-a studiat...

Un inginer face schița, planul unei clădiri uriașe. Când edificiul e gata, meritul cel mare îl va avea desigur inginerul, care a făcut planul clădirii, iar nu zidarul. Vlaicu a descoperit un tip de aeroplan. Meritul e al lui, iar nu al lucrătorilor din arsenal, care l-au lucrat.

Un strateg, fiind oștirea lui în luptă, prin felul cum conduce el operațiunile militare, câștigă lupta. Meritul cel mare îl revine în primul rând lui, care a condus oștirea spre biruință.

Vorbind deci de premiul pus de revista „Simplicissimus” acesta s'ar cădea să i-se atribue d-lui Horvath, care a dat ideea, a produs invenția... și care conform contractului verbal... îl va împărți cu d-l Zillich, care a prelucrat această idee-invenție...

Mărgineni. Jud. Făgăraș.

Valeriu Crișan, preot.

Cețiți și răspândiți:
„Gazeta Transilvaniei,”

Primul congres de șah al României

La Sibiu se va ține în zilele de 15-31 August a. c. primul concurs de șah a României întregite, la care se va decide șampionatul de șah al țării.

La inițiativa Cercului de șah București (Sfatul Negustoresc) Clubul de șah Sibiu a făcut toate pregătirile pentru primirea și găzduirea delegațiilor diferitelor Cercuri din țară, căror de altcum s'au trimis și invitații.

Celor mai buni jucători se vor distribui premii dintr'un fond de premii la care, afară de Cercul de șah Sibiu, până acum a contribuit Cercul de șah București (Sf. Neg.) cu 10 000 lei.

Acest prim concurs al țării, promite a fi foarte interesant căci, atât situația plăcută a Sibiului cât și sezonul de vară și de vacanță, va atrage mulți concurenți din toate părțile. Toți șahistii sunt de altcum invitați și pe calea aceasta.

Despre felul cum va decurge concursul, vom raporta amănunțit după 15 August.

CINEMA--MODERN

Azi în 30, 31 Iulie și 1 August

„AUGUST CEL TARE“

(Aurora de König mark).

1-8

Cioplitori de piatră, pen-
duri etc. se caută în condiții
avantajoase. A se adresa sub
„Cioplitori” la agenția de publi-
citate „AMARGO” 5 Str. Că-
luzelilor, București.

713 3-5

Doi tauri de câte
18 luni,
rasă Simenthal cu certificat de
prăsilă în bună regulă, de vân-
zare.

Adresa Ioan I. Morariu, Haș-
falau (gara în comună) Nr. 112,
jud. Târnava-mare.

7-7

De arendat

In Poiană, pășune
de prima calitate pen-
tru oi cca 120 jugăre.
Informații Str. Prun-
dului 25.

7-7

Părinți! Elevi!

**Cursuri de preparare
pentru: corigenți, exa-
mene de admitere la li-
cee școli secundare, nor-
ma c, meserii, școli mi-
litare, preparații pen-
tru examene de burse,
pentru băieți și fete —
cu reușită ș gură, predă
profesor autorizat. Curs
special de limba româ-
nă pentru streini.**

**Taxele de cursuri
foarte convenabile**

Cursul ține 45 zile.
**Inscrierile se primesc
la Secretarul școlii
real Nr. I. Meșotă, în
Strada de Mijloc No.
41 în fiecare zi dela
orele 3-5 p. m.**

709 2-10

De vanzare, o casă cu
grădină și
locuință liberă, informații la
Eremias Nepoșii, Brașov.

13-0

Două comunicate ale Ministerului Muncii

Ministerul muncii aduce la cunoștința d-lor președinți ai sindicatelor și uniunilor profesionale care au dobândit personalitate juridică, pe baza legii sindicatelor profesionale din 1921, că în conformitate cu dispozițiile al. 2 art. 2 din legea asupra persoanelor juridice publicată în „Monitorul Oficial” Nr. 27 din 6 Febr. a. c. sunt obligați ca, până la 6 August 1924, să comunice greșei Tribunalului în circumstanțele a căruia funcționează sindicatele și uniunile ce conduc în vederea înscrierii în registrul persoanelor juridice, toate titlurile, statutele sau actele constitutive pe baza cărora acestea au dobândit personalitate juridică. Contravențiile vor fi supuși unei amenzi de 500—10.000 lei (art. 2 și 40 din legea persoanelor juridice).

Ministerul Muncii face cunoscut persoanelor juridice recunoscute în baza legii sindicatelor din 1921 că, în conformitate cu art. 24 din noua lege, pentru persoanele juridice, sunt obligați sub sancțiune ca până la 6 August 1924 să înainteze ministe-

ralui, sub autoritatea și controlul căruia funcționează, câte o copie autenticată de pe actele de fondațiune și un inventar de avere ce posedă însoțit de bilanțul și contul de gestiune al anului 1923.

AVIZ

Predau lecțiunile elevilor pregătiți în particular, precum și celor ce vor să dea examene de admitere la diferite școli. — Până la clasa V-a liceală inclusiv toate materiile. Dela clasa VI—VIII numai: Limbile: Română, Franceză și Latina, Istorie, Fizico-Chimie, Drept, Economie politică și muzică.

Succesul garantat

Const. Al. Bleescu

Licențiat în drept, fost profesor secundar în Regal Doritorii sunt rugași a se adresa d-lui C. Rădulescu, șeful Depozitului Regiei Brașov, Palatul Adm. Financiare, unde se predau și orele.

717 1-0

Giorapi bărbătești,
asortimentul cel mai mare la
Francisc Gross.

8-0 Saxonla

De 3 zile se află un câine de vânat la Stupini No. 1.

Saxonla No. 2925.

VANZARE DIN CAUZA RENOVĂRII!!

Din cauza transformării localului nostru acordăm începând
din 22 Iulie până în 16 August a. c. :-:

0 reducere de 10%

la stofe pentru costume de dame, costume de bărbați, pânzeturi, albituri, covoare, perdele, fețe de masă, coverturi de pat și stofe pentru mobile, din prețul indicat pe aceste articole. :-:

Tellmann & Speil

Magazia de manufactură și covoare
Brașov, Șirul grăului 8.

In timpul lucrărilor de renovare, intrarea în local este prin curte.

8-0 692

tul asistăm la o scenă, cum n'am mai văzut. Zeci de mii de oameni își descoperă capetele, își agită capetele și răspund într'un glas repetând de trei ori: Zdar!... Zdar!... Zdar!... Strigătul sparge învechitele ziduri ale castelului istoric, trece peste ele înspre valurile Altavei și pătrunde mai departe... străbate țara întreagă.

Congresul legionarilor se transformă astfel într-o uriașă manifestație națională, ceiace probabil a și voit să fie.

Retrăgându-se din balcon, Massaryk continuă să salute pe frații săi dela ferestrele, pe cari i-le deshide de zor șeful cabinetului prezidențial, tânărul general Cecek (fostul comandant al oștrilor naționale pe Volga în vara anului 1918) sau și-le deshide el însuș.

Ajuns pe balconul curții a treia a castelului președintele e întâmpinat cu acelaș delir de entuziasm de mii de legionari masași aci și de numărul public venit din întreg orașul.

Massaryk spune ș'aci următoarele:
„Fraților! Repet ceiace am spus adineauri. Mă bucur nespuse de mult că voi sunteți toți împreună. Ce însemnează aceasta, voi știți mai bine și fiecare din voi înțelege importanța acestei întâlniri. Ea însemnează că duhul Legionarilor, care a încălzit primele noastre armate în Rusia, Franța și Italia, se arată astăzi din nou în această întâlnire a voastră. Ea însemnează un program, însemnează voința de a continua opera în marginile ideilor, în care am început-o. Toți la olaltă, fără excepție eram una și nici deosebiri de ordin economic, social sau de alt soi nu ne despărțeau. Tot așa suntem astăzi și vom ră-

mânea și în viitor pentru a putea clădi statul nostru, Republica ceho-slovacă în spiritul Legionarilor, adevărat în spiritul adevăratei Democrații”.

Se spune că armata ceho-slovacă nu e cea mai pregătită pentru o apărare națională și că ea e contagiată de idei cari îi slăbesc coeziunea.

Oricare ar fi spiritul și pregătirea acestei armate, am convingerea că atâta vreme cât în fruntea statului ceho-slovac se va găsi un Massaryk, o defecțiune în sânul și în menirea ei nu se va întâmpla. Așa precum acești legionari sunt gata să ezecele cu fanatism orice poruncă a șefului lor, tot astfel armata și-ar face fără ezitare datoria când Massaryk i-ar cere-o.

Expozițiile Voluntarilor.

In diverse centre ale capitalei legionarii au aranjat expoziții interesante. Ei și-au expus produsele minții, ale inteligenței ș'ale istețimii lor. O lume imensă le vizitează în frunte cu președintele Republican. Acesta cercetează și urmărește cu deamănuntul fiecare secție a acestor produse și încurajează cu cuvântul lui autoritativ pe maestri cari le-au expus. Manufactură interesantă, mașinării, diverse produse subsolice prelucrate în chip artistic formează mai ales obiectul acestor expoziții.

Președintele și însoțitorii lui sunt primiți prețulindenea cu entuziasm.

Delegația română e întâmpinată și ca cu o frățească simpatie și nu odată am auzit glasuri aclamând România și poporul român.

Ceia-ce se vede în aceste expoziții este însă

numai o slabă înfățișare a vastei și puternicei organizații economice a legionarilor ceho-slovaci. Ei sun și pe acest țărâm socotiți ca unul din factorii cei mai de seamă. Puterea de producțiune a voluntarilor cehi e inepuizabilă, iar mijloacele lor de producție ajutate și susținute puternic de banca Legionarilor — Legiobank — sunt deja destul de numeroase. Și tot legionarii sunt cei cari au dat cooperăției avântul, pe care îl are azi în statul vecin, făcând din ea un factor economic de primul rang.

Grație acestei unanime întreceri pe țărâmul muncii și al producțiunii statul vecin a ajuns să-și recâștige și să-și stabilească repede echilibrul după război.

Călăuziți de pilda președintelui lor Cehii au reușit să stavilească tot ce ar putea fi în detrimentul economiei naționale și să încurajeze numai ceia-ce este util. Număroasele și puternicile lor instrumente de producție nu produc decât numai ceia-ce ce este inomis util pentru individ și societate, iar comerțul deface și valorizează asemenea numai ceia-ce este necesar pentru toți sau pentru majoritatea societății.

Iată de ce în Ceho-Slovacia lucsul nu prea e cunoscut și în Praga, ori-câte străzi elegante am vedea, nu există o Calea Victoriei și mai ales nu există un public de perdevară care umple această cale.

